

Trupp utomlands ger nationell styrka

De senaste dagarna har Försvarsmaktens uppgifter diskuterats på Svenska Dagbladets debattsida Brännpunkt. Jag välkomnar den diskussionen.

Det måste göras tydligt att det inte finns något motsatsförhållande mellan nationella uppgifter och internationell verksamhet. Vi skall kunna både och! Det ena utesluter inte det andra - det är tvärtom så att våra erfarenheter från krävande internationella insatser stärker den rent nationella förmågan.

Både överste Bo Pellnäs (SvD Brännpunkt 14/1) och försvarsminister Mikael Odenberg (15/1) understryker detta. Jag vill föra diskussionen vidare och komplettera med vad som just nu görs i Försvarsmakten.

Vi har talat mycket om de internationella insatserna som en huvuduppgift. Det har i vissa avseenden lett till att pendeln slagit för långt och att de rent nationella behoven har hamnat lite i bakgrunden.

Vi glömmer då ibland bort att allt det vi gör för att utveckla och stärka insatsförsvaret bidrar till en ökad förmåga såväl nationellt som internationellt.

Ett exempel är att vi åter tillämpar en kaderorganisering av våra insatsförband, enligt samma modell som vi hade i invasionsförsvaret.

Det innebär att insatsorganisationens sammansättning, personellt och materiellt, liksom aktuella beredskapskrav är tydligt definierade. Vi har fått ett större operativt fokus i vår verksamhet. Utvecklingen av nationell och internationell förmåga går hand i hand.

Den svenskledda nordiska EU-stridsgruppen Nordic Battlegroup (NBG) är ett av de bästa exemplen på hur de dubbla uppgifterna samverkar.

NBG skall med hög beredskap kunna lösa ett brett spektrum av uppgifter i en främmande geografi.

NBG är ett kvalificerat militärt förband som utgör ett nästan heltäckande insatsförsvaret i miniatyr. Därför fungerar utvecklingen av NBG som en hävstång för utvecklingen av hela insatsförsvaret - både nationellt och internationellt.

Det är också viktigt att de svenska förbandsdelarna i NBG skall kunna användas för nationella behov under beredskapsperioden om inte stridsgruppen är insatt.

Personalförsörjningen är en avgörande framtidsfråga. Vi behöver kvalificerad personal i vältränade förband för att kunna lösa våra uppgifter. Den hårdnande konkurrensen på arbetsmarknaden gör detta till en fråga som under överblickbar tid kommer att stå högt på den försvarspolitiska agendan.

Den allmänna värnplikten är fortfarande grunden för soldatrekrytering och officersutbildning, men tillämpningen förändras. Vi går alltmer mot ett soldatutbildningssystem som måste bygga på frivillighet snarare än plikt.

Intresset för värnplikt och fortsatt soldatutbildning är i dag stort. Men vi kan inte slå oss till ro. Vi kommer i framtiden att behöva bredast möjliga rekryteringsbas.

Min uppfattning att både män och kvinnor skall mönstra ligger fast.

Hittills har vi kunnat förena nationella och internationella krav utan att ställas inför avgörande valsituationer. När vi blickar framåt måste vi diskutera vilka kriterier som ska styra vår fortsatta inriktning.

I vilken grad skall vi till exempel låta omvärldens efterfrågan styra?
I vilken utsträckning skall vi låta de nationella uppgifterna styra?

En fördjupad analys av de nationella behoven är nödvändig. Det handlar då om att både väga in den internationella utvecklingen och vår allt snävare nationella resursbas.

Det är viktigt att vi nu lyfter blicken och ser våra möjligheter utifrån en realistisk bild av framtida ekonomiska förutsättningar. Den framtida handlingsfriheten påverkas av våra beslut i närtid.

En tydlig långsiktig viljeinriktning får inte ställas i motsats till den flexibilitet vi eftersträvar. Startpunkten för en diskussion om hur vi på bästa sätt förenar nationella och internationella krav inom ramen för en insatsorganisation bör tas i Försvarsmaktens uppgifter. Det är vad vi nu gör i våra långsiktstudier.

Jag har tidigare pekat på att verkligheten sätter allt snävare gränser för vad små länder kan hantera på egen hand. Samtidigt ställer även utmaningarna i allt högre grad krav på gemensamt agerande.

Rationalitetsskäl talar för att vi maximalt bör utnyttja möjligheterna till samarbete med andra länder inom förbandsproduktion, underhåll och logistik.

Det är ett av de främsta sätten för att med rimlig kostnadseffektivitet kunna upprätthålla önskade förmågor och kompetenser. Även ökat operativt samarbete bör analyseras. Närmast till hands ligger ökat samarbete vad gäller normal fredstida övervakning av sjö och luftrum.

Det nordiska samarbetet har under de senaste åren tagit viktiga steg och jag ser mycket stora möjligheter till en ytterligare fördjupning de närmaste åren.

Vi har sedan länge haft ett nära samarbete kring våra internationella insatser och den nordiska stridsgruppen är nu en viktig katalysator för en fortsatt fördjupning av samarbetet både politiskt och militärt.

Det är självklart att en sådan utveckling måste bygga på en politisk vilja.

Men ingen får tro att vi långsiktigt kan upprätthålla den nuvarande operativa bredden utan att vidta åtgärder, till exempel i form av samarbeten.

Utifrån ett militärt

perspektiv erbjuder ett ökat samarbete i den nordiska kretsen stora fördelar jämfört med andra möjliga bilaterala samarbetsalternativ. Det handlar i det sammanhanget främst om Danmark, Finland och Norge, men utesluter inte ett ökat samarbete även med de andra grannländerna runt Östersjön.

Viktigast är dock att helheten alltmer framstår som en vinna-vinna situation där vi genom ett stärkt samarbete med större kraft kan hävda våra nordeuropeiska intressen i det europeiska samarbetet.

Ett ökat nordiskt försvarssamarbete kommer naturligtvis aldrig att vara en ersättning för det europeiska och transatlantiska samarbetet.

Det är en självklarhet att ett framtida fördjupat nordiskt försvarssamarbete alltid måste vara stabilt förankrat i det europeiska och transatlantiska samarbetet.

HÅKAN SYRÉN
överbefälhavare